

Nd. **392. Frumvarp til laga**
um lántökuheimild til handa Síldarverksmiðjum ríkisins.

Frá sjávarútvegsnefnd.

1. gr.

Síldarverksmiðjum ríkisins er heimilt að taka allt að 4400000.00 kr. lán til að standa straum af kostnaði við stækkun verksmiðjunnar S.R. 30 á Siglufirði o. fl.

2. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að ábyrgjast fyrir hönd ríkissjóðs lán það, er um ræðir í 1. gr.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Frumvarp þetta er flutt fyrir tilmæli atvinnumálaráðherra. Nefndarmenn áskilja sér rétt til að flytja breytingartillögur við frv. og að fylgja breytingartillögum, sem fram kunna að koma við það.

Frumvarpinu fylgdi eftirfarandi greinargerð:

Frumvarp þetta er flutt samkvæmt beiðni stjórnar Sildarverksmiðja ríkisins, og vísast um það til eftirfarandi áætlunar um kostnað við afkastaaukningu verksmiðjunnar S.R. 30 o. fl., er Sveinn Benediktsson og Einar R. Kvaran hafa gert, og til greinargerðar þeirrar, er Sildarverksmiðjur ríkisins létu fylgja áætluninni.

Fylgiskjal I.

Áætlun

um kostnað við afkastaaukningu S.R. 30, Siglufirði, hlutdeild í byggingu ketilstöðvar, hlutdeild í byggingu mjölgeymsluhúsa, stækkan á bryggjum, húsakaup, hlutdeild í lóðakaupum og bygging nýrra húsa fyrir starfsmenn S.R., allt á Siglufirði.

1. Afkastaaukning S.R. 30 um 3000 mál á sólarhring:			
Þegar greitt fyrir vélar, efni og í kostnað	kr.	1 057 000.00	
Vinnulaun til 12. sept. 1945	—	337 000.00	
Áætuð vinnulaun til að ljúka við verkið	—	100 000.00	
			kr. 1 494 000.00
2. Hlutdeild í byggingu ketilstöðvar:			
Þegar greitt fyrir ketil, múnstein etc.	kr.	295 000.00	
Vinnulaun til 12. sept. 1945	—	42 000.00	
Áætuð vinnulaun til að ljúka við verkið	—	20 000.00	
Hlutdeild í húsi ketilst. og skorsteini áætlað ..	—	250 000.00	
			— 607 000.00
3. Hlutdeild í byggingu mjölgeymsluhúsa, áætlað	—	300 000.00	
4. Stækkan á bryggjum, áætlað	—	200 000.00	
5. Húsakaup:			
Hlíðarvegur 4 A	kr.	150 000.00	
Túnsgata 43 o. fl.	—	150 000.00	
Aðalgata 17	—	75 000.00	
Vetrarbraut 17 B	—	33 000.00	
Tunnuverksmiðjan (húsið)	—	175 000.00	
Hús Brynjólfss Jóhannssonar ($\frac{1}{2}$ húsið)	—	13 000.00	
Væntanleg húsakaup	—	150 000.00	
			kr. 746 000.00
6. Hlutdeild í lóðakaupum, áætlað	—	140 000.00	
7. Bygging húsa fyrir starfsmenn S.R., áætlað	—	500 000.00	
8. Ofyrirséð	—	413 000.00	
			Samtals kr. 4 400 000.00

Reykjavík, 31. október 1945.

Sveinn Benediktsson. Einar R. Kvaran.

N.B. Útgjöld skv. 2. til 8. lið ofanritaðrar áætlunar eru að mestu leyti til heildarþarfa Sildarverksmiðja ríkisins, Siglufirði, en ekki sérstaklega til afkastaaukningar S.R. 30.

Fylgiskjal II.

Greinargerð síldarverksmiðja ríkisins.

1. Stækkunin á S.R. 30 verksmiðjunni í Siglufirði um 3000 mál á sólarhring var ákveðin vorið 1944. Var unnið að því að útvega vélar og efni til stækkunarinnar þá um sumarið og haustið, en sökum stríðsins voru miklir örðugleikar á því að fá nauðsynlegt efni og vélar til stækkunarinnar. Siðastliðinn vetur tókst loks að festa kaup á flestu, er þurfti, en flutningsörðugleikar og ýmsar tafir á afgreiðslu urðu þess valdandi, að stækkuninni varð ekki lokið fyrir síldarvertið sl. summar, eins og ráðgert hafði verið. Í summar tókst að koma verkinu svo áleiðis, að öruggt má telja, að stækkunin komi að fullum notum á komandi síldarvertið 1946.
2. Vegna aukningar á afköstum verksmiðjanna á undanförnum árum, hefur þrjú síðustu ár borið mjög á gufuskorti í verksmiðjunum. Þegar nú stækken S.R. 30 kemur til viðbótar, er óhjákvæmilegt að bæta úr þessum gufuskorti, og er það gert með byggingu ketilstöðvar, sem reist er í sambandi við hina nýju 10000 mála verksmiðju á Siglufirði. Þar eð ketilstöð þessi er að nokkru leyti fyrir síldarverksmiðjur þær, sem fyrir eru hjá S.R. í Siglufirði, þá er ekki réttmætt, að kostnaður við ketilstöðina sé eingöngu borinn uppi af byggingu nýju verksmiðjunnar, heldur verður að telja sjálfsagt, að hinar verksmiðjur SR taki þátt í kostnaðinum, svo sem hér er gert ráð fyrir.
3. Aukin afköst verksmiðjanna síðustu árin hafa leitt af sér þörf fyrir stærri mjölgeymslur. Að visu hefur verið bætt úr þessari þörf að nokkru leyti, en þó ekki svo, að viðunandi sé. Gert er ráð fyrir að hafa mjölhús þau, sem reist verða vegna 10000 mála verksmiðjunnar, stærri en þörf er á vegna hennar, til þess að gömlu verksmiðjurnar fái þar nauðsynlegt rúm, enda verða þær þá að sjálfsögðu að taka þátt í byggingarkostnaði mjölgeymsluhúsanna, eins og hér er gert ráð fyrir.
4. Við það, að þrær verksmiðjanna í Siglufirði hafa verið stækkaðar, er þörf á talsverðum breytingum á bryggjunum framan við þær. Einnig er nauðsynlegt að hafa rúm á bryggjupöllum verksmiðjanna til nótaviðgerða, þær sem nótaviðgerðir hafa síðustu árin að mestu leyti farið fram á söltunarbryggjum, sem ekki verður hægt að nota til nótaviðgerða, þegar síldarsöltun færist aftur í eðlilegt horf. Er því óhjákvæmilegt að leggja í kostnað til þess að bæta úr þessu, svo sem hér er gert ráð fyrir.
5. Vegna hinnar stórkostlegu aukningar á afköstum S.R., er að framan greinir, bætist við fjöldi nýrra starfsmanna hjá verksmiðjunum, og verða þær að sjá sumum þeirra fyrir húsnæði. Ýmsa starfsmenn, svo sem framkvæmdastjóra, vélaverkfræðing og vélstjóra, er ekki hægt að fá, nema þeim sé séð fyrir húsnæði, sem þá annaðhvort reiknast sem hluti af kaupi þeirra eða þeir taka það á leigu hjá verksmiðjunum. Verksmiðjustjórnin hefur því talið nauðsynlegt að leggja mikið fé í kaup á ibúðarhúsum. Enn fremur ráðgerir stjórnin að reisa innan skamms ibúðir fyrir 6 fjölskyldur til viðbótar. Auk þessa hefur verksmiðjustjórnin fest kaup á Tunnuverksmiðjuhúsinu og húsinu Vetrarbraut 17 B, er notuð verða sem geymslur og verkstæði.
6. S.R. hafa orðið að festa kaup á lóðum í Siglufirði fyrir rúm kr. 400000.00 á þessu ári. Kemur þessi kostnaður að mestu á byggingu hinnar nýju 10000 mála verksmiðju, en hlutdeild gömlu verksmiðjunnar í lóðakaupunum áætlum vér kr. 1 400 000.
7. Sjá 5. lið.

Af áætlunarupphæðinni, kr. 4400000.00, hafa S.R. þegar greitt um kr. 2500000.00, og verða þá eftir kr. 1900000.00, og er innifalið í þeirri upphæð kr. 413000.00 fyrir óvissum útgjöldum.

Stjórn S.R. hugðist að nota eigið fé verksmiðjanna að mestu leyti til þessara framkvæmda, og mundi sú áætlun hafa staðizt, ef sl. summar haffði ekki orðið eins

óhagstætt og raun varð á. Af þessum sökum gekk handbært fé verksmiðjanna til purrðar, og urðu þær að fá fé að láni hjá bönkunum með hærri vöxtum en vera mundi á föstu láni, sem tekið yrði til langs tíma, svo sem eðlilegt er til slikra framkvæmda, sem hér um ræðir.

Það er því ósk stjórnar Síldarverksmiðja ríkisins, að þér, hæstvirtur ráðherra, útvegið lántökkuheimild til handa S.R. til þess að taka kr. 4400000.00 lán, með ríkis-ábyrgð, í framangreindu skyni.

Virðingarfyllst.

F. h. Síldarverksmiðja ríkisins.

Sveinn Benediktsson.